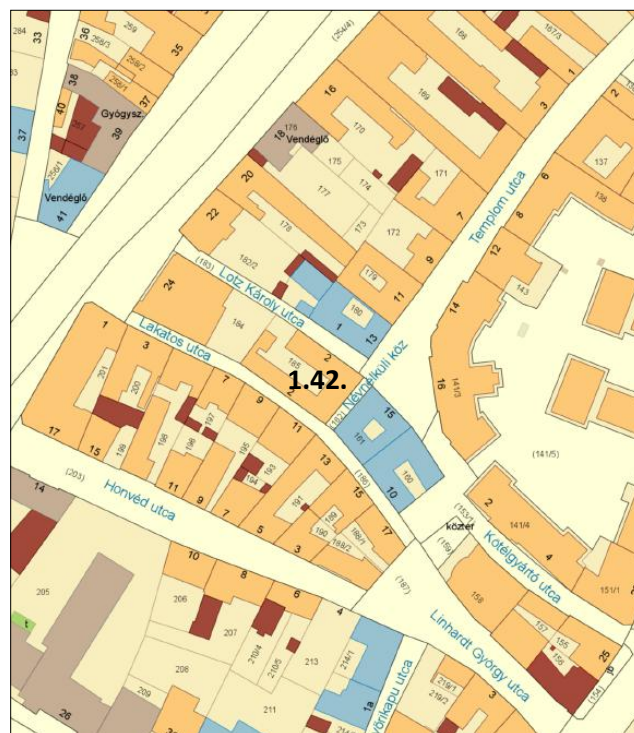

1.42. Menház, kápolna

Cím	Mosonmagyaróvár, Lotz Károly utca 2.
Helyrajzi szám	185
GPS koordináták	47° 52' 35" N 17° 16' 10" E
Törzsszám	3168
Nyilv. azonosító	4552
Eredeti funkció	Menház, kápolna
Jelenlegi funkció	Hospice ház, kápolna
Építés ideje	
Tervező	
Stílus	Román
Adatfelvétel ideje	2021. 11. 28.

1.42. Menház, kápolna

A műemlék leírása

Polgári menház kősisakos saroktoronnyal, amely a Templom utca tengelyében áll, a régi városképnek fontos eleme. A Szent Rozália kápolna hat oszlopos, félkörívet képező oltárépítménye fából készült. Oltárképe valamikor a 18. század első felében készült. A festmény alsó részét a város látképe tölti ki, középtűt a Szent Gotthárd templommal. Balra égő házak, melyekből lángnyelvek csapnak fel, jobbra pedig betegek és haldoklók idézik meg a két legrettegettebb csapást, a tűzvészt és a járványokat. Az oltárkép legfelső régiójában Krisztus haragvó alakja ül a felhőkön, alatta a bűnösökért közbenjáró Szűz Mária, a tűz ellen oltalmazó Szent Flórián és Szent Lőrinc valamint a pestis elleni három égi patrónus, Szent Sebestyén, Rozália és Rókus alakja látható. A kápolna két félköríves záródású román stílusú ablaka és kőkeretes bejárata a Lotz Károly utcára néz. A Fő utca felé a folytatásában négy ablakos földszintes épület áll, bejárata a belső udvarról van. Ezt a belső udvart veszi körül egy földszintes épület, amelynek négy ablaka a kápolna melletti, délre néző közre nyílik, hét ablaka a Lakatos utcára. E sarokház helyiségeinek bejáratai a Lotz Károly utcai kapu felől megközelíthető belső udvarról nyílnak.

A műemlék története

A régi Menház utcai (ma Lotz Károly utca) Szent Rozália kápolna építési ideje ismeretlen, de azt tudjuk, hogy 1713-ban már tartottak itt istentiszteletet, hogy az Isten megóvja a várost a pestistől, a marhavésztől és a tűzvészeketől. Hermann József magyaróvári születésű győri kanonok hagyatékából 1769-től a kápolnában külön lelkészi állást tartottak fenn, 1770-től egy nyugdíjas pap lakásául is szolgált. A XIX. század végéig minden vásár- és ünnepnapon miséztek benne. Jelenleg a Magyaróvári Róm. Kat. Egyházközség Közösségi Háza Giesswein terme. A menház építési ideje nem ismert, de egy 1696. november 16-án kelt adásvételi szerződés szerint Magyaróvár Város Tanácsa a 2 malommal együtt megvette azt a menházat is Hochburg-Haas János hagyatékából, amit az elhunyt adminisztrátor a Magyar utcában lévő kis polgárházban létesített 2 nő és 2 férfi elhelyezésére és gondozására. Feltétele volt a szerződésnek, hogy az épület bontása vagy eladása esetén a város köteles egy új épületet létesíteni ispotály céljára, amelyben elaggott, elhagyott, egyedül élő magyaróvári polgárok kapnak elhelyezést és ellátást. Valószínű, hogy ezután építhetett a település Lázárházat vagy Polgári menházat (Bürgerspittal), amely nem volt a hagyományos értelemben vett kórház, de benne betegeket is elláttak. A menházat 1772-ig a polgárság tartotta fenn, attól kezdve a városi hatóság. Kulcsár Imre egy, a Nunkovich András alapítványából létesített „új lazaret”-ről tett említést, amelyben az 1731. évi pestisjárvány idején két szobában helyeztek el betegeket, három szobában lábadozókat, szükség esetén a régi lazaret épület három szobáját is a kolerások számára tartották fenn. A menházban elhelyezett előregedett, vagyontalan magyaróvári polgárokat a járvány idejére a „kis városháza” két szobájába vitték. Valószínű, hogy e menházakból, szegényházakból alakult ki a Lotz Károly utcai mai épülettömb, amelyet 1865-ben, a Karolina kórház megnyitása után szerveztek át hagyományos értelemben vett menházzá. 1945 után lakóházzá alakították.

1.42. Menház, kápolna

A műemlék állapota

A menház egykori kápolnája ma a magyaróvári egyházközség tulajdonában van, 2010-ben és 2021-ben felújították, egyházi közösségi térként is funkcionál. A mellette lévő lakásokból, az egykori menházból végstádiumú betegek ápolását és lelki gondozását szolgáló Hospice házat alakítottak ki, amely 2020-ban a Hospice - Segítő Kéz Alapítvány fenntartásában kezdte meg működését.

Archív fényképek

Forrásmunkák

1. Mosonmagyaróvár városképi és műemléki vizsgálata. Mosonmagyaróvár, 196? (Kézirat a Huszár Gál Városi Könyvtárban.)
2. Kulcsár Imre: Adatok Moson megye feudális korának egészségügyi történetéhez. In: Communicationes ex Bibliotheca Historiae Medicae Hungarica. Bp. 1963. 82-259. old.
3. Thullner István: A római katolikus egyház Magyaróváron. A magyaróvári Szent Gotthárd Plébániatemplom és a kápolnák. Mosonmagyaróvár, 2003., Mosonmagyaróvári Szent Gotthárd Egyházközség. 110-111. old.
4. Thullner István: Események és városkép (1713-1749) In: Mosonmagyaróvár. Szerk.: Tuba László. Mosonmagyaróvár, 2018., Mosonvármegye Kiadó. 142-186. old.
5. Képek forrása: Dimény Luca, Moldoványi Géza, archív képek Ferencz Tibor, Pákai Gyula.